

✧ Texty na tento týden – 1Pa 16:7; Ž 25:1–5; Ž 33:1–3; Ř 8:26.27; Ž 82:8; Ž 121:7

✧ Základní verš

„Řekl jim: ‚To jsem měl na mysli, když jsem byl ještě s vámi a říkal vám, že se musí naplnit všechno, co je o mně psáno v zákoně Mojžíšově, v Prorocích a Žalmech.‘ Tehdy jim otevřel mysl, aby rozuměli Písmu.“ (L 24:44.45)

Žalmy byly po mnoho staletí modlitební knihou a zpěvníkem pro židy i křesťany. A přestože v žalmech znějí lidská slova adresovaná Bohu, nemají svůj původ u smrtelníků, ale u Boha, který inspiroval jejich myšlenky.

Podobně jako v celém Písmu (2Pt 1,21), i v tomto případě Bůh při psaní jednotlivých žalmů autory inspiroval. Sám Bůh k nám v žalmech promlouvá prostřednictvím svých služebníků a také svého Ducha. Ježíš, apoštolové a pisatelé Nového zákona citovali žalmy a mluvili o nich jako o „Písmu“ (Mk 12,10; J 10,34.35; J 13,18). Jsou Božím slovem stejně, jako například kniha Genesis a list Římanům.

Žalmy byly napsány formou hebrejské poezie a jejich autoři byli součástí starověkého Izraele. Ačkoli je poselství žalmů univerzální, odráží se v nich život Izraelců a reflektují různé dějinné události. Přijetí žalmů jako Božího slova a důkladné zkoumání literárních prostředků žalmů i jejich historického, teologického a liturgického kontextu, je základem pro pochopení poselství, které přetrvává přes tisíciletí až do dnešních dnů.

✧ Osnova lekce:

V první lekci se nejprve obecněji seznámíme s biblickými žalmy jakožto jedinečným žánrem. Zaměříme se na to, co je důležité k tomu, abychom je správně četli – tedy na to, čím pro věřící Izraelce původně byly, jaký byl jejich záměr a účel v biblických dobách.

- 1Pa 16:7–11 - Žalmy jako způsob veřejného chválení Boha (neděle)
- Ž 25:1–5 - Žalmy jako vyjádření osobní zkušenosti autorů (pondělí)
- Ž 33:1–3 - Žalmy jako nahlédnutí do různých životních situací (úterý)
- 2S 23:1.2; Ř 8:26.27 - Žalmy jako Duchem inspirované modlitby (středa)
- Ž 16:8.9 - Žalmy jako svědectví o Bohu (čtvrtek)

NE 31. prosince – ZPÍVEJTE HOSPODINU ŽALMY

1Pa 16:7-11 „⁷Tehdy onoho dne nařídil David poprvé, aby Asaf a jeho bratři vzdávali Hospodinu chválu: ⁸Chválu vzdejte Hospodinu a vzývejte jeho jméno, uvádějte národům ve známost jeho skutky, ⁹zpívejte mu, pějte žalmy, přemýšlejte o všech jeho dívech, ¹⁰honoste se jeho svatým jménem, ať se zaraduje srdce těch, kteří hledají Hospodina! ¹¹Dotazujte se na vůli Hospodinovu a jeho moc, jeho tvář hledejte ustavičně.“

Neh 12:8 „A levitě: Jéšua, Binúj, Kadmiel, Šerebjáš, Juda a Matanjáš; ten se svými bratry řídil sborový zpěv.“

Ž 18:1 „Pro předního zpěváka. Hospodinova služebníka Davida, který přednášel slova této písně Hospodinu v den, kdy jej Hospodin vysvobodil ze spárů všech jeho nepřátel i z rukou Saulových.“

Ž 30:1 „Žalm. Píseň při posvěcení Hospodinova domu. Davidův.“

Ž 92:1 „Zpívaný žalm. Píseň ke dni odpočinku.“

Ž 95:2 „Vstupme před jeho tvář s díkůvzdáním, oslavujeme ho hlaholem žalmů!“

Ž 105:2 „Zpívejte mu, pějte žalmy, přemýšlejte o všech jeho dívech.“

Ko 3:16 „Nechť ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství: se vši moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha žalmy, chválami a zpěvem, jak vám dává Duch.“

Jk 5:13 „Vede se někomu z vás zle? Ať se modlí! Je někdo dobré mysli? Ať zpívá Pánu!“

Ž 61:1 „Pro předního zpěváka, za doprovodu strunného nástroje. Davidův.“

Ž 9:1 ČEP „Pro předního zpěváka. Podle mút-labben. Davidův.“

Ž 9:1 B21 „Pro předního zpěváka, na nápěv písně „Zemřel syn“. Žalm Davidův.“

Ž 8:1 ČEP „Pro předního zpěváka podle gatského způsobu. Davidův.“

Ž 8:1 ČSP „Pro vedoucího chval. Na gittít. Davidův žalm.“

Ex 23:14-17 „¹⁴Třikrát v roce budeš slavit mé slavnosti : ¹⁵Budeš zachovávat slavnost nekvašených chlebů. Po sedm dní budeš jíst nekvašené chleby, jak jsem ti přikázal, a to v určený čas měsíce ábibu (to je měsíce klasů) , neboť tehdy jsi vyšel z Egypta. Nikdo se neukáže před mou tváří s prázdnou. ¹⁶Budeš zachovávat též slavnost žně, prvních snopků z výtěžku toho, co jsi zasel na poli, a slavnost sklízně plodin na konci roku, kdy sklízíš z pole výsledek své práce. ¹⁷Třikrát v roce se ukáže každý, kdo je mužského pohlaví, před Pánem Hospodinem.“

Ž 136 „¹Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné. ²Chválu vzdejte Bohu bohů, jeho milosrdenství je věčné. ³Chválu vzdejte Pánu pánů, jeho milosrdenství je věčné. ⁴Jedině on koná velké divy, jeho milosrdenství je věčné. ⁵Nebesa učinil důmyslně, jeho milosrdenství je věčné. ⁶Zemi na vodách překlenul oblohou , jeho milosrdenství je věčné. ⁷Učinil veliká světla, jeho milosrdenství je věčné. ⁸Slunce, aby vládlo ve dne, jeho milosrdenství je věčné. ⁹Měsíc a hvězdy, aby vládly v noci, jeho milosrdenství je věčné. ¹⁰Ranil Egypt v jeho prvorozených, jeho milosrdenství je věčné. ¹¹A vyvedl Izraele z jeho středu, jeho milosrdenství je věčné. ¹²Pevnou rukou a vztáženou paží, jeho milosrdenství je věčné. ¹³On rozdělil Rákosové moře ve dvě, jeho milosrdenství je věčné. ¹⁴A převedl Izraele jeho středem, jeho milosrdenství je věčné. ¹⁵Faráóna s vojskem smetl do Rákosového moře, jeho milosrdenství je věčné. ¹⁶Svíj lid vodil pouští, jeho milosrdenství je věčné. ¹⁷Pobil velké krále, jeho milosrdenství je věčné. ¹⁸Zahubil vznešené krále, jeho milosrdenství je věčné. ¹⁹Krále Emorejců Síchona, jeho milosrdenství je věčné. ²⁰A bášanského krále Óga, jeho milosrdenství je věčné. ²¹Jejich země předal do dědictví, jeho milosrdenství je věčné. ²²Do dědictví Izraele, svého služebníka, jeho milosrdenství je věčné. ²³Když jsme byli poníženi, rozpomněl se na nás, jeho milosrdenství je věčné. ²⁴A vyrval nás našim protivníkům, jeho milosrdenství je věčné. ²⁵Veškerému tvorstvu dává pokrm, jeho milosrdenství je věčné. ²⁶Chválu vzdejte Bohu nebes, jeho milosrdenství je věčné.“

Mt 26:30 „Potom zazpívali chvalozpěv a vyšli na Olivovou horu.“

Mt 27:46 „Kolem třetí hodiny zvolal Ježíš mocným hlasem: „Eli, Eli, lema sabachthani?“ , to jest: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?““

Ef 5:19 „Plni Ducha zpívejte společně žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně. Zpívejte Pánu, chvalte ho z celého srdce.“

PO 1. ledna – POZNÁVÁME ŽALMISTY

Ž 25:1-5 „¹Davidův. K tobě, Hospodine, pozvedám svou duši, ²v tebe doufám, Bože můj, kéž nejsem zahanben, ať nade mnou moji nepřátelé nejasají. ³Ano, nebude zahanben, kdo skládá naději v tebe, zahanbeni budou věrolomní, vyjdou s prázdnou. ⁴Dej mi poznat svoje cesty, Hospodine, uč mě chodit po svých stezkách. ⁵Ved' mě cestou své pravdy a vyučuj mě, vždyť jsi Bůh, má spása, každodenně skládám svou naději v tebe.“

2S 23:1 „Toto jsou Davidova poslední slova: „Výrok Davida, syna Jišajova, výrok muže Nejvyšším povýšeného, pomazaného Bohem Jákobovým, líbezného pěvce izraelských žalmů.“

Mt 22:43-45 „⁴³Řekl jim: „Jak to tedy, že ho David v Duchu svatém nazývá Pánem, když praví: ⁴⁴„Řekl Hospodin mému Pánu: Usedni po mé pravici, dokud ti nepoložím nepřátele pod nohy.“ ⁴⁵Jestliže tedy David nazývá Mesiáše Pánem, jak může být jeho synem?““

Sk 2:25-29.34.35 „²⁵David o něm praví: „Viděl jsem Pána stále před sebou, je mi po pravici, abych nezakolísal; ²⁶proto se mé srdce zaradovalo a jazyk můj se rozjásal, nadto i tělo mé odpočine v naději, ²⁷neboť mě nezanecháš v říši smrti a nedopustíš, aby se tvůj Svatý rozpadl v prach. ²⁸Dal jsi mi poznat cesty života a blízkost tvé tváře mne naplní radostí.“ ²⁹Bratří, o praotci Davidovi vám mohu směle říci, že zemřel a byl pohřben; jeho hrob tu máme až dodnes...“

³⁴David nevstoupil na nebe, ale sám říká: „Řekl Hospodin mému Pánu: Usedni po mé pravici, ³⁵dokud ti nepoložím nepřátele pod nohy.““

Sk 4:25 „(Pane Bože) ty jsi skrze Ducha svatého ústy našeho otce Davida, svého služebníka, řekl: „Proč zuří pohané hněvem a národy osnují marná spiknutí?““

Ř 4:6-8 „⁶Vždyť i David prohlašuje za blahoslaveného člověka, jemuž Bůh připočítává spravedlnost bez skutků: ⁷„Blaze těm, jimž jsou odpuštěny nepravosti a jejich hříchy přikryty.“ ⁸Blaze tomu, jemuž Hospodin nepočítá hřích.““

Ž 50:1 „I Pro Asafa . Bůh sám , Bůh Hospodin promluvil a volá zemi od slunce východu až po západ.“

Ž 73:1 „I Žalm. Pro Asafa. Jak je Bůh dobrý k Izraeli, k těm, kdo jsou čistého srdce!“

Ž 88:1 „Ižalmová píseň, pro Kórachovce. Pro předního zpěváka, pro zpěv při tanečním reji. Poučující, pro Hémana Ezrachejského.“

Ž 89:1 „IPoučující, pro Étana Ezrachejského.“

Ž 72:1 „IŠalomounův . Bože, předej své soudy králi a svou spravedlnost královskému synu.“

Ž 127:1-5 „¹Poutní píseň, Šalomounova. Nestaví-li dům Hospodin, nadarmo se namáhají stavitelé. Nestřeží-li město Hospodin, nadarmo bdí strážný. ²Nadarmo časně vstáváte, dlouho vysedáváte a jíte chléb trápení, zatímco Bůh dopřává svému milému spánek. ³Hle, synové jsou dědictví od Hospodina, mzdu od něho plod lůna. ⁴Čím jsou štipy v ruce bohatýra, tím jsou synové zplození v mládí. ⁵Blaze muži, který jimi naplnil svůj toulec! Nebudou zahanbeni, až budou v bráně jednat s nepřáteli.“

Ž 90:1 „IModlitba Mojžíše , muže Božího. Panovníku, u tebe jsme měli domov v každém pokolení!“

Ž 42:2 „Jako laň dychtí po bystré vodě, tak dychtí duše má po tobě, Bože!“

Ž 75:2 „Vzdáváme ti chválu, Bože, vzdáváme ti chválu! Tvé jméno je blízko, vypráví se o tvých divcích.“

Ž 77:2 „Úpěnlivě volám k Bohu, volám k Bohu, kéž mi přeje sluchu!“

Ž 84:2.3 „²Jak jsou milé tvé přibytky, Hospodine zástupů! ³Má duše zmírá steskem po Hospodinových nádvořích, mé srdce i mé tělo plesají vstříc živému Bohu!“

Ž 88:2-4 „²Hospodine, Bože, má spáso, ve dne i v noci před tebou úpím; ³kéž vstoupí moje modlitba k tobě, nakloň ucho k mému bédování! ⁴Samým zlem se sytí moje duše, k podsvětí spěje můj život.“

Ž 89:2 „O Hospodinové milosrdenství chci zpívat věčně, svými ústy v známost uvádět tvou věrnost po všechna pokolení.“

ÚT 2. ledna – PÍSEŇ DO KAŽDÉ SITUACE

Ž 33:1-3 „¹Zaplesejte, spravedliví, Hospodinu, přímým lidem sluší se ho chválit. ²Hospodinu vzdejte chválu při citeře, zpívejte mu žalmy s harfou o deseti strunách. ³Zpívejte mu novou píseň, hrejte dobře za hlaholu polnic.“

Ž 3 „¹Davidův, když prchal před svým synem Abšalómem. ²Hospodine, jak mnoho je těch, kteří mě souží, mnoho je těch, kdo proti mně povstávají! ³Mnoho je těch, kteří o mně prohlašují: „Ten u Boha spásu nenalezne.“ ⁴Ze všech stran jsi mi však, Hospodine, štíteš, tys má sláva, ty mi zvedáš hlavu. ⁵Pozvedám hlas k Hospodinu, a on ze své svaté hory mi už odpovídá. ⁶Ulehnu, usnu a probudím se, neboť Hospodin mě podepírá. ⁷Nebojím se davu desetitisíců, kteří kolem proti mně se kladou. ⁸Povstaň, Hospodine, zachraň mě, můj Bože! Rozbiješ čelisti všem mým nepřátelům, svěvolníkům zvyrážš zuby. ⁹V Hospodinu je spása. S tvým lidem je tvoje požehnání!“

Ž 109:6-15 „⁶Postav proti němu svěvolníka, po jeho pravici žalobce ať stane. ⁷Ať dopadne jako svěvolník, až bude souzen; jeho modlitba ať je mu počítána za hřích. ⁸Dny ať jsou mu ukráceny, jeho pověření ať převezme jiný. ⁹Jeho synové ať sirotky se stanou, jeho žena vdovou. ¹⁰Jeho synové ať toulají se po žebrotě, ze svých rozvalin ať chodí prosit. ¹¹Na všechno, co má, ať políčí si lichvář, co vytěžil, cizáci ať loupí. ¹²Ať nemá nikoho, kdo by mu nadále prokázal milosrdenství, kdo by se smiloval nad sirotky po něm. ¹³Jeho potomstvo buď vymýceno, jeho jméno smazáno buď v příštím pokolení. ¹⁴Ať Hospodin pamatuje na nepravost jeho otců a hřích jeho matky vymazán ať není. ¹⁵Ať je má Hospodin ustavičně před očima, ať vymýtí ze země památku po nich.“

Ž 103:1 „Davidův. Dobrořeč, má duše, Hospodinu, celé nitro mé, jeho svatému jménu!“

Ž 17:8 „Ochraňuj mě jako zřítelnici oka, skryj mě ve stínu svých křídel.“

Ž 88:2 „Hospodine, Bože, má spáso, ve dne i v noci před tebou úpím.“

Ž 96:4.5 „⁴Neboť veliký je Hospodin, nejvyšší chvály hodný, budí bázeň, je nad všechny bohy. ⁵Všechna božstva národů jsou bůžci, ale Hospodin učinil nebe.“

Ž 61:5 „Chci navěky pobývat v tvém stanu, utéci se do skrýše tvých křídel.“

Ž 61:5 ČSP „Budu navěky přebývat ve tvém stanu, mám útočiště v úkrytu tvých křídel. Sela.“

ST 3. ledna – INSPIROVANÉ MODLITBY

2S 23:1.2 „¹Toto jsou Davidova poslední slova: „Výrok Davida, syna Jišajova, výrok muže Nejvyšším povýšeného, pomazaného Bohem Jákobovým, líbezného pěvce izraelských žalmů. ²Hospodinův duch skrze mne mluvil, na mém jazyku byla řeč jeho.““

Ř 8:26.27 „²⁶Tak také Duch přichází na pomoc naší slabosti. Vždyť ani nevíme, jak a za co se modlit, ale sám Duch se za nás přimlouvá nevyslovitelným lkáním. ²⁷Ten, který zkoumá srdce, ví, co je úmyslem Ducha; neboť Duch se přimlouvá za svaté podle Boží vůle.“

Ž 5:2.3 „²Hospodine, přej sluchu mým slovům, měj porozumění pro mou zneklidněnou mysl. ³Pozornost mi věnuj, když o pomoc volám, můj Králi, můj Bože, vždyť se modlím k tobě!“

Ž 84:4 „Vždyť i vrabec přístřeší si najde, vlaštovka si staví hnízdo u tvých oltářů, aby svá mláďata zde uložila, Hospodine zástupů, můj Králi a můj Bože!“

Ž 39:13 „Hospodine, vyslyš mou modlitbu, přej mi sluchu, když o pomoc volám, nebuď k mému pláči hluchý. Vždyť jsem u tebe jen hostem, přichozím, jako všichni otcové moji.“

Ž 25:18 „Pohled' na mé pokoření, na moje trápení, sejmi ze mne všechny hříchy.“

Ž 102:3 „Neukrývej přede mnou tvář v den soužení mého, nakloň ke mně ucho, v den, kdy volám, spěš, odpověz mi!“

Ž 6:5 „Vrať se, Hospodine, braň mě, pro své milosrdenství mě zachraň!“

L 20:42.43 „⁴²Vždyť sám David praví v Knize žalmů: „Rekl Hospodin mému Pánu: Usedni po mé pravici, ⁴³dokud nepoložím tvé nepřátele za podnoží tvých nohou.““

Ž 110:1 „Davidův, žalm. Výrok Hospodinův mému pánu: „Zasedni po mé pravici, já ti položím tvé nepřátele za podnoží k nohám.““

ČT 4. ledna – SVĚT ŽALMŮ

Ž 16:8 „Hospodina stále před očí si stavím, je mi po pravici, nic mnou neotřese.“

Ž 44:9 „Po všechny dny byl Bůh naší chloubou, tvému jménu chceme vzdávat chválu věčně.“

Ž 46:2 „Bůh je naše útočiště, naše síla, pomoc v soužení vždy velmi osvědčená.“

Ž 47:2.8 „²Lidé všech národů, tleskejte v dlaně, hlaholte Bohu, plesejte zvučně...
⁸Vždyť Bůh je Král nad celou zemí, zpívejte žalmy k poučení.“

Ž 57:3 „Volám k Bohu nejvyššímu, k Bohu, jenž za mě dokončí zápas.“

Ž 62:9 „Lide, v každý čas v něho doufej, vylévej před ním své srdce! Bůh je naše útočiště.“

Ž 82:8 „Bože, povstaň, rozsud' zemi, dědičně ti patří všechny pronárody!“

Ž 121:7 „Hospodin tě chrání ode všeho zlého, on chrání tvůj život.“

Ž 42:11 „Smrtnou ranou mým kostem jsou protivníci, kteří mě tupí, když se mě každý den ptají: „Kde je tvůj Bůh?““

Ž 64:10 „Všichni lidé se budou bát, budou rozhlašovat Boží skutek a pochopí jeho dílo.“

Ž 3:5 „Pozvedám hlas k Hospodinu, a on ze své svaté hory mi už odpovídá.“

Ž 18:7 „V soužení jsem vzýval Hospodina, k svému Bohu o pomoc jsem volal. Uslyšel můj hlas ze svého chrámu, mé volání proniklo až k jeho sluchu.“

Ž 20:7 „Nyní vím, že Hospodin dá svému pomazanému vítězství, on mu odpoví ze svého svatého nebe bohatýrskými činy své vítězné pravice.“

Ž 11:4 „Hospodin je ve svém svatém chrámu, Hospodin má trůn svůj na nebesích. Jeho oči hledí, jeho pohled zkoumá lidské syny.“

Ž 10:1 „Hospodine, proč jen stojíš v dáli, v dobách soužení se skrýváš?“

Ž 41:13 „

Ž 24:7-10 „⁷Brány, zvedněte výše svá nadpraží, výše se zvedněte, vchody věčné, ať může vejít Král slávy. ⁸Kdo to je Král slávy? Hospodin, mocný bohatýr, Hospodin, bohatýr v boji. ⁹Brány, zvedněte výše svá nadpraží, výše se zvedněte, vchody věčné, ať může vejít Král slávy. ¹⁰Kdo to je Král slávy? Hospodin zástupů, on je Král slávy!“

PÁ 5. ledna – PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 2. kapitolu „Šalomounův chrám“ z knihy Od slávy k úpadku (PK 35–50; OSU 13–18) a oddíl „Moc písně“ ze 17. kapitoly knihy Výchova (Ed 167.168; Vých 99.100).

Knihy žalmů se skládá ze 150 žalmů, které jsou rozděleny do pěti knih: První kniha žalmů (Ž 1–41), Druhá kniha žalmů (Ž 42–72), Třetí kniha žalmů (Ž 73–89), Čtvrtá kniha žalmů (Ž 90–106) a Pátá kniha žalmů (Ž 107–150). Toto rozdělení vychází z rané židovské tradice, která je paralelou rozdělení Tóry na pět knih.

Knihy žalmů ukazuje, že již před jejím vznikem existovaly různé jiné sbírky žalmů. Vzpomeňme Žalmy Kóračovců (Ž 42–49; 84; 85; 87; 88), Asafovy žalmy (Ž 73–83), Poutní písně (Ž 120–134) a Žalmy Haleluja (Ž 111–118; 146–150); Ž 72,20 svědčí o menší sbírce Davidových žalmů.

Zatímco většina žalmů se pojí s obdobím kralování Davida a ranou monarchií (10. Století před Kristem), sbírka žalmů se během následujících staletí postupně rozrůstala. Reflektuje tak období rozděleného království, exilu a poexilního období. Je možné, že hebrejští písaři pod vedením Ezdráše spojili stávající menší sbírky žalmů do jedné knihy, když usilovali o obnovu chrámu a bohoslužeb.

Skutečnost, že obsah Knihy žalmů ustálili zákoníci, neubírá nic na její božské inspiraci. Zákoníci, podobně jako žalmisté, byli oddanými Božími služebníky a jejich rozhodování vedl Bůh (Ezd 7.6.10). Božskolidská podstata biblických žalmů je srovnatelná se spojením božského a lidského ve vtěleném Pánu Ježíši. „Bible však obsahuje Bohem sdělené pravdy vyjádřené lidskou řečí, je spojením Božího s lidským. Podobným spojením je také Kristova přirozenost – Kristus je Syn Boží i Syn člověka. O Bibli platí totéž, co platilo o Kristu – „Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi“ (J 1,14).“ (GC 8; VDV 9)

Otázky k rozhovoru

1. Jak rozumíte tomu, že biblické žalmy jsou božsko-lidské modlitby a chvalozpěvy? Jak nám tato (možná těžko pochopitelná myšlenka) pomáhá uvědomovat si blízkost, kterou chce Bůh prožívat se svým lidem? Jak si na základě toho můžeme představit, jak blízko je Bůh lidstvu a každému z nás?

2. Ve třídě sobotní školy si povídejte o době, kdy jste v Knize žalmů našli něco, co vás přímo oslovilo ve vaší situaci. Jakou útěchu a naději jste v ní našli?

16:16

